

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ПРАКТИК ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
онлайн-конференції
(м. Харків, 29 листопада 2022 року)**

**ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ
ПРАКТИК ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ
ЯКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Матеріали

**Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
(м. Харків, 29 листопада 2022 року)**

**Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Мукачівський державний університет
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
ДЗВО «Донбаський державний педагогічний університет»**

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ПРАКТИК ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
(м. Харків, 29 листопада 2022 року)**

Харків
2022

(дискусія-симпозіум, «концентричне коло»), ситуаційно-рольові ігри, драматизації, «мозкові атаки», інтелектуальні аукціони, метод аналізу проблемної ситуації. Важливе місце займають проектні технології: організація різноманітних проектів і кампаній, видання газет і журналів.

Впровадження гендерного підходу в процес підготовки майбутніх психологів дає змогу формувати: гендерну грамотність (система отримання необхідних знань у сфері гендерних досліджень); сформовану мотивацію до рівноправної участі чоловіків і жінок у суспільному житті та реалізації своїх гендерних прав і свобод; гендерну самоосвіту (набуття власного досвіду з гендерної збалансованості); гендерну чуйність (здатність особистості усвідомлювати вплив соціального середовища, реагувати на прояви сексизму); повагу до особливостей та індивідуальних проявів особистості незалежно від її статі.

Отже, застосування гендерного підходу до професійної підготовки майбутніх психологів передбачає дві ключові позиції. По-перше, розвиток особистості здобувача освіти – майбутнього психолога, не повинен обмежуватися традиційними уявленнями про роль та призначення жінок і чоловіків. По-друге, означений підхід розглядається як інструмент підвищення ефективності соціально-педагогічної діяльності.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ

Васильєв С. В.

Актуальність проблеми правового регулювання робочого часу педагогічних працівників пов'язана із необхідністю створення належних умов для ефективної педагогічної діяльності. Підвищення якості освіти може відбуватися лише за умов, коли педагогічний працівник має достатньо часу для робочого часу і часу відпочинку. Адже необхідно мати можливість підготуватися до занять, перевірити контрольні роботи учнів, провести організаційні та виховні заходи. Наведені міркування обґрунтовують актуальність обраної теми наукового дослідження.

Проблеми правового регулювання робочого часу в Україні досліджені у наукових працях З. Я. Малишевської, М. О. Савельєвої, а також Т. М. Юзько. Особливості правового регулювання трудових відносин педагогічних працівників України вивчала К. О. Попова-Коряк та інші дослідники. Праці названих науковців, а також законодавчі акти у галузі освіти дозволили дослідити обрану проблематику.

Метою дослідження є визначення специфіки правового регулювання робочого часу педагогічних працівників.

Трудові відносини працівників закладів освіти врегульовані нормами трудового законодавства, яке поширюється на працівників різних галузей

економіки. Також відносини у сфері освіти регулюються окремими галузевими законодавчими актами. Дослідниця М. О. Савельєва визначає робочий час як період, протягом якого працівник виконує свою трудову функцію [9, с. 40]. Т. М. Юзько наголошує, що норми робочого часу і часу відпочинку спрямовані на реалізацію права на життя у сфері праці та регулюють питання безпосереднього здійснення трудової функції працівником [10, с. 100]. Наведені визначення робочого часу цілком обґрунтовано можна застосувати до трудової діяльності працівників закладів освіти.

Відповідно до ст. 50 Кодексу законів про працю України встановлено загальну тривалість робочого часу, яка складає 40 годин на тиждень [1]. Дослідниця К. О. Попова-Коряк наголошує, що існують особливості правового регулювання трудової діяльності педагогічних працівників, які обумовлені тими трудовими функціями, які вони виконують [3, с. 80]. Галузеві законодавчі акти встановлюють особливості тривалості робочого часу працівників освіти.

Зокрема, у ст. 60 Закону України «Про освіту» перелічено види робіт, які повинен виконувати педагогічний працівник протягом робочого часу. Окрім того, положення цієї статті відсилають до спеціальних законів, які повинні встановлювати норми педагогічного навантаження на одну ставку [7]. Відповідно до ст. 30 Закону України «Про дошкільну освіту» педагогічне навантаження вихователя групи загального типу дитячого садочку встановлене у розмірі 30 годин на тиждень, вихователя групи інклюзивного або компенсуючого типу – 25 годин, а тривалість робочого часу асистента вихователя інклюзивної групи дорівнює 36 годинам [4]. Таким чином, норми законодавства про дошкільну освіту чітко визначають тривалість робочого часу педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

Відповідно до ст. 24 Закону України «Про повну загальну середню освіту» робочий час педагогічного працівника включає час, необхідний для виконання ним навчальної, виховної, методичної, організаційної роботи та іншої педагогічної діяльності, передбаченої трудовим договором та/або посадовою інструкцією. Педагогічна діяльність у межах робочого часу становить 18 годин на тиждень [5]. Звернемо увагу, що загальної тривалості робочого часу протягом тижня для вчителя не встановлено.

У ст. 28 Закону України «Про професійно-технічну освіту» закріплено загальну норму, згідно із якою робочий час викладача, педагога професійного навчання, майстра виробничого навчання, інструктора виробничого навчання, асистента майстра виробничого навчання, асистента викладача закладу професійної (професійно-технічної) освіти визначається згідно з обсягом навчального навантаження та позаурочної навчально-методичної, організаційної та виховної роботи серед здобувачів освіти [6]. Отже, ані тривалості тижневого робочого часу, ані обсягу навчального навантаження цей закон не передбачає.

Згідно зі ст. 72 Закону України «Про фахову передвищу освіту» робочий час викладачів таких закладів освіти повинен становити 36 годин на тиждень, а максимальне навчальне навантаження дорівнювати 720 годинам на рік. Викладачі здійснюють навчальну, методичну, інноваційну та організаційну роботу [8]. Таким чином, окрім навчальної діяльності викладачі повинні виконувати й інші посадові обов'язки.

Вважаємо, що норма про тривалість робочого часу вчителя школи, ліцею та гімназії повинна бути закріплена у Законі України «Про повну загальну середню освіту». Окрім того, у Законі України «Про професійно-технічну освіту» необхідно встановити норми робочого часу для викладачів таких закладів.

З. Я. Малишевська наголошує, що держава повинна створювати належне соціально-правове середовище для реалізації та захисту трудових прав громадян на законодавчо встановлені норми робочого часу [2, с. 84]. Наведене зауваження у повній мірі стосується педагогічних працівників закладів освіти, адже скорочена тривалість робочого часу і необхідний час відпочинку дають змогу працівникові творчо і активно працювати з дітьми.

Особливості правового регулювання робочого часу педагогічних працівників полягають у встановленні скороченої тривалості робочого часу. Зокрема, у Законі України «Про фахову передвищу освіту» закріплено тривалість робочого часу, яка складає 36 годин на тиждень. Водночас, у Законі України «Про дошкільну освіту» передбачено, що для вихователів дитячих садочків робочий час становить 30 годин на тиждень.

Вважаємо, що у Законі України «Про повну загальну середню освіту» та Законі України «Про професійно-технічну освіту» необхідно передбачити норму, що робочий час вчителя закладу загальної середньої освіти та викладача закладу професійно-технічної освіти становить 36 годин на тиждень.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю України : Закон УРСР від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. Законодавство України. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 05 листопада 2022 року)
2. Малишевська З. Я. Класифікація режиму робочого часу. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 2. С. 82–86.
3. Попова-Коряк К. О. Особливості реалізації права на працю науково-педагогічних працівників: сучасність і перспективи правового регулювання крізь призму міжнародних стандартів прав людини. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 11. С. 79 – 84.
4. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 липня 2001 року № 2628-III. Законодавство України. *Верховна Рада України*. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 05 листопада 2022 року)

5. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 р. № 463-IX. Законодавство України. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 05 листопада 2022 року)

6. Про професійно-технічну освіту : Закон України від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР. Законодавство України. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр> (дата звернення: 05 листопада 2022 року)

7. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. Законодавство України. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 05 листопада 2022 року)

8. Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06 червня 2019 року № 2745-VIII. Законодавство України. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення: 05 листопада 2022 року)

9. Савельєва М. О. Трудо-правове значення цільового характеру деяких відпусток. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 2. Том 2. С. 38 – 42.

10. Юзько Т. М. Робочий час і час відпочинку як невід’ємна категорія права людини на життя. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 6. С. 102 – 104.

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ВПЛИВОВИЙ ЧИННИК УСПІШНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Васильєва Т. С., Купіна О. В.

В умовах сьогодення перед сучасним науковцем, викладачем, педагогом стоять нові виклики, зумовлені, насамперед, глобальною трансформацією освіти та освітніми реформами в Україні. Серед дев’яти ключових компонентів, з яких складається формула нової освіти, є: по-перше, новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві та, по-друге, сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання здобувачів освіти, освітян, батьків.

Важливість розв’язання проблеми створення освітнього середовища сьогодні зумовлена необхідністю його цілісного оновлення і приведення у відповідність до загальних трансформаційних змін, які відбуваються в суспільстві. Законом України «Про освіту», Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті, іншими нормативними документами